

LEBRIS

We know
books

MANUAL DE EDUCAȚIE JURIDICĂ

CRISTI DANILEȚ

ELEVUL ȘI LEGEA

Universul Juridic
București
-2022-

Cuprins

Cuvânt-înainte către copii și tineri	13
Cuvânt-înainte adresat părinților și profesorilor	15

Capitolul I

Despre educația juridică	19
1. Concept și istoric	19
2. De la educația profesională la cea comunitară.....	23
3. Alfabetizarea legală	24
4. Educația juridică în sistemul de învățământ	26
5. Internalizarea valorilor juridice	27

Capitolul II

Individ, societate, stat	29
1. Conducători și conduși	29
2. Reguli în viața noastră	31
3. Liberi sub lege	36
4. Constituția.....	38
5. Legi și organe emitente	39
6. Obligatorietatea legilor	45
7. Reacții la încălcarea legilor.....	48
8. Ocuparea funcțiilor publice.....	51
9. Partidele politice	52
<i>Pe scurt</i>	53
<i>Zile importante</i>	54
<i>Legislația aplicabilă</i>	55
<i>Site-uri utile</i>	58
<i>Teste-grilă</i>	59

Capitolul III

Drept și drepturi	62
1. Minorii și majorii	62
2. Tineret	63
3. Apariția drepturilor	64

4. Drept, drepturi, obligații	65
5. Drepturile copilului și apărarea lor	67
<i>Pe scurt</i>	69
<i>Zile importante</i>	69
<i>Legislația aplicabilă</i>	70
<i>Site-uri utile</i>	72
<i>Teste-grilă</i>	73

Capitolul IV

Omul și dreptul la viață	75
1. Nașterea	75
2. Moartea	76
3. Decesul provocat	77
4. Război și terorism	80
5. Suicid și eutanasiu	82
6. Sisteme de avertizări și atenționări în caz de pericol	83
<i>Pe scurt</i>	85
<i>Zile importante</i>	86
<i>Legislația aplicabilă</i>	87
<i>Site-uri utile</i>	89
<i>Teste-grilă</i>	90

Capitolul V

Identitate și cetățenie	92
1. Identificarea persoanelor	92
2. Nume și CNP	94
3. Cartea de identitate	95
4. Cetățenie	96
5. Minorități	99
6. Refugiați și migranți	100
<i>Pe scurt</i>	101
<i>Zile importante</i>	101
<i>Legislația aplicabilă</i>	102
<i>Site-uri utile</i>	104
<i>Teste-grilă</i>	105

Capitolul VI

Familia noastră	108
1. Cunoașterea părinților	108
2. Obligații ale părinților	109
3. Părinți în străinătate.....	110
4. Părinți despărțiți sau divorțați.....	111
5. Rude și afini	113
6. Respect pentru rude și decedați	114
7. Familia extinsă	115
8. Pedepsirea copiilor	115
9. Violența domestică.....	118
10. Copii lipsiți de familie.....	121
11. Copii adoptați	122
12. Abandon de familie	122
13. Disparație și răpire copil	123
<i>Pe scurt</i>	125
<i>Zile importante</i>	125
<i>Legislația aplicabilă</i>	126
<i>Site-uri utile</i>	127
<i>Teste-grilă</i>	128

Capitolul VII

Tânărul și sănătatea	132
1. COVID-19	132
2. Servicii medicale	133
3. Consum de alcool	135
4. Consum de tutun.....	137
5. Consum de pastile, etnobotanice, droguri	138
6. Mediu și nutriție	140
7. Protecția consumatorului.....	142
<i>Pe scurt</i>	143
<i>Zile importante</i>	144
<i>Legislația aplicabilă</i>	145
<i>Site-uri utile</i>	148
<i>Teste-grilă</i>	149

Capitolul VIII

Viața intimă și de familie	152
1. Sex și contracepție.....	152
2. Boli venerice	154
3. Viol și agresiuni sexuale	155
4. Corupere sexuală și racolare.....	159
5. Prescripția răspunderii	160
6. Prostituție și traficare	161
7. Concubinaj, logodnă, căsătorie	163
8. Naștere și avort	165
<i>Pe scurt</i>	167
<i>Zile importante</i>	168
<i>Legislația aplicabilă</i>	168
<i>Site-uri utile</i>	168
<i>Teste-grilă</i>	169

Capitolul IX

Elevul și școala	173
1. Sistemul de învățământ.....	173
2. Pedepse corporale.....	174
3. Violența școlară	175
4. Bullying și cyberbullying.....	177
5. Note, drepturi, recompense.....	180
6. Îndatoriri și interdicții.....	182
7. Sancționarea elevilor	184
8. Absențe nemotivate	187
9. Integritatea în educație.....	188
10. Incluziunea.....	191
11. Activități extrașcolare	193
12. Nediscriminare	194
13. Centre de plasament.....	196
<i>Pe scurt</i>	198
<i>Zile importante</i>	198
<i>Legislația aplicabilă</i>	198
<i>Site-uri utile</i>	203
<i>Teste-grilă</i>	203

Capitolul X

Circulația și călătoriile	206
1. Codul rutier.....	206
2. Circulația pietonilor.....	207
3. Circulația cu bicicleta.....	208
4. Circulația cu trotineta electrică.....	210
5. Circulația cu moped, scuter și ATV.....	211
6. Circulația cu autovehiculul.....	213
7. Acordarea primului ajutor.....	214
8. Călătoria cu taxiul.....	215
9. Călătoria cu metroul.....	216
10. Călătoria cu trenul.....	217
11. Călătoria cu autobuzul, troleul, tramvaiul.....	219
12. Călătoria cu avionul.....	222
13. Călătoria peste graniță.....	223
14. Reguli de călătorie în țări din UE.....	224
<i>Pe scurt</i>	226
<i>Zile importante</i>	226
<i>Legislația aplicabilă</i>	227
<i>Site-uri utile</i>	229
<i>Teste-grilă</i>	229

Capitolul XI

Acte, animale, bunuri	233
1. Cont bancar.....	233
2. Alocația de stat pentru copil.....	234
3. Obligația de întreținere.....	235
4. Pensia de urmaș.....	236
5. Documente și lucruri personale.....	236
6. Animale de companie.....	239
7. Bunuri găsite.....	242
8. Arme albe și arme de foc.....	243
<i>Pe scurt</i>	245
<i>Zile importante</i>	245
<i>Legislația aplicabilă</i>	246
<i>Site-uri utile</i>	248
<i>Teste-grilă</i>	248

Capitolul XII

Tânărul și munca	251
1. Afacerea proprie	251
2. Contractul de muncă.....	253
3. Munca ilegală	255
4. Activitate ca zilier	256
5. Internship	257
6. Voluntariat	258
7. Exploatare prin muncă	258
8. Șomaj.....	260
<i>Pe scurt</i>	261
<i>Zile importante</i>	262
<i>Legislația aplicabilă</i>	262
<i>Site-uri utile</i>	266
<i>Teste-grilă</i>	266

Capitolul XIII

Noi în online	268
1. Ecranul și dependența	268
2. Internet și dark web.....	270
3. Online-ul este real	271
4. Pericolele utilizării computerului și internetului	272
5. Parole	276
6. Telefon și tabletă	277
7. Confidențialitate	278
8. Agresori online	279
9. Dreptul la propria imagine	280
10. Pornografia infantilă	282
<i>Pe scurt</i>	283
<i>Zile importante</i>	283
<i>Legislația aplicabilă</i>	283
<i>Site-uri utile</i>	284
<i>Teste-grilă</i>	285

Capitolul XIV

Libertăți și decizii	287
1. Libera exprimare	287
2. Libertatea de asociere și reuniune pașnică	290
3. Petreceri	292
4. Consiliul elevilor	293
5. Libertatea de gândire, conștiință și religie	295
6. Acces la informații publice	297
<i>Pe scurt</i>	298
<i>Zile importante</i>	298
<i>Legislația aplicabilă</i>	299
<i>Site-uri utile</i>	302
<i>Teste-grilă</i>	302

Capitolul XV

Oamenii legii	304
1. Poliția și jandarmeria	305
2. Judecătorul	309
3. Procurorul	311
4. Grefierul	312
5. Avocatul și consilierul juridic	312
6. Integritate judiciară	313
<i>Pe scurt</i>	315
<i>Zile importante</i>	315
<i>Legislația aplicabilă</i>	316
<i>Site-uri utile</i>	318
<i>Teste-grilă</i>	320

Capitolul XVI

Procesul judiciar	323
1. Responsabilitate și răspundere	323
2. Fii precaut!	325
3. Evită să fii victima furtului!	326
4. Nu te lăsa înșelat!	327
5. Victima	329
6. Copilul care nu răspunde penal	331

7. Contravenții și infracțiuni	332
8. Delincvența juvenilă	334
9. Dovezile în proces	337
10. Procesul penal	339
11. Procesul civil	343
<i>Pe scurt</i>	346
<i>Zile importante</i>	346
<i>Legislația aplicabilă</i>	347
<i>Site-uri utile</i>	349
<i>Teste-grilă</i>	350

Capitolul XVII

Organizații și curți internaționale	353
1. Consiliul Europei	353
2. Curtea Europeană a Drepturilor Omului	353
3. Comitetul European pentru Drepturile Sociale	354
4. Uniunea Europeană	355
5. Curtea de Justiție a Uniunii Europene	356
6. Organizația Națiunilor Unite	357
7. Curtea Internațională de Justiție	358
8. Mecanismul pentru Siria	358
9. Organizația Tratatului Atlanticului de Nord	359
10. Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa	359
11. Curtea Penală Internațională	360
12. Cazuri penale internaționale	361
<i>Pe scurt</i>	363
<i>Zile importante</i>	364
<i>Legislația aplicabilă</i>	364
<i>Site-uri utile</i>	365
<i>Teste-grilă</i>	366
Încheiere	369
Bibliografie recomandată	371

Capitolul I

Despre educația juridică

În acest capitol vei afla:

- de ce este necesară educația juridică;
- cum a apărut și s-a dezvoltat acest program;
- cui se adresează educația juridică;
- cine și cum poate studia această disciplină.

1. Concept și istoric



Ce este educația juridică? Educația juridică constituie o modalitate de transmitere și însușire a noțiunilor legale și juridice în rândul publicului pentru a-l familiariza cu elementele de bază ale dreptului, astfel încât să poată citi, scrie și înțelege un text legal sau juridic la un nivel acceptabil.

Care este corespondentul acestei materii în străinătate? Educația juridică se regăsește, în limba engleză, în sintagmele „*law-related education*” (pentru elevi) și „*public legal education*” (pentru adulți), dar și în „*legal awareness*”, „*legal literacy*” ori chiar „*law street*”.

Există standarde internaționale cu privire la educația juridică? Da. La nivel mondial există inițiativa *Education for Justice (E4J)*, dezvoltată în baza *Declarației de la Doha – Promovarea unei culturi a legalității*, adoptată în anul 2015 de Congresul Organizației Națiunilor Unite privind Prevenirea Criminalității și Justiția Penală. Aceasta urmărește să prevină infracționalitatea și să promoveze o cultură a legalității prin activități

de educație pentru învățământul primar, secundar și terțiar. Activitățile de acest gen sunt menite să îi ajute pe profesori să instruiască generațiile următoare pentru a înțelege și aborda mai bine probleme ce pot afecta statul de drept și pentru a încuraja elevii și studenții să se implice activ în comunitățile lor.

La nivel european, încă din anul 2018, Consiliul Uniunii Europene a recomandat statelor membre ca printre competențele-cheie pe tot parcursul vieții să fie și competențele cetățenești, respectiv capacitatea de a acționa în calitate de cetățeni responsabili și de a participa pe deplin la viața civică și socială, pe baza înțelegerii conceptelor și structurilor sociale, economice, *juridice* și politice, precum și a evoluțiilor și a durabilității la nivel mondial.

Există un cadru legal național privind educația juridică? Până în luna noiembrie 2021 au existat reglementări dispartate, atât la nivel programatic, cât și la nivel legislativ, care intră în domeniul generos al educației juridice. Sunt prevederi sărace în legea traficului de persoane, a educației, a legii victimelor și a legii violenței domestice, respectiv măsuri izolate în Strategia privind drepturile copilului, cea de securitate cibernetică, de dezvoltare a sistemului judiciar, de incluziune a romilor, de siguranță rutieră, de trafic de persoane sau de combatere a violenței sexuale.

În 2021 apare raportul final al proiectului *România educată* al Președintelui României care prevede pentru învățământul primar și gimnazial înființarea de cluburi de educație juridică și introducerea în programă a elementelor de educație juridică, respectiv eliminarea incompatibilității avocaților de a preda în învățământul preuniversitar, ceea ce se și întâmplă prin Legea nr. 184/2021.

În luna noiembrie a fost aprobată Legea nr. 273/2021, care prevede că printre competențele-cheie care se vor dobândi de către elevii din învățământul primar și cel gimnazial vor fi și cele juridice, respectiv că printre atribuțiile centrelor comunitare de învățare permanentă la nivel local intră și oferirea de servicii

educaționale pentru copii, tineri și adulți prin programe de educație juridică.

Educația juridică se predă non-formal? În baza unui Protocol încheiat în anul 2013 între Ministerul Justiției, Ministerul Educației, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Consiliul Superior al Magistraturii s-a permis accesul magistraților în școli și al elevilor în instanțele judecătorești și parchete pentru a avea întâlniri pe teme de educație juridică. În anul 2017, protocolul s-a extins la Înalta Curte de Casație și Justiție, iar la el a aderat și asociația VeDem Just, respectiv Uniunea Națională a Barourilor din România. În anul 2018, specialiștii din Ministerul Justiției și din Ministerul Educației au alcătuit fișele tematice pentru utilizare la întâlniri. Cele două ministere au organizat „săptămâna educației juridice” în martie și octombrie 2018, respectiv martie 2019. Acest protocol a avut valabilitate până în anul 2021.

Odată cu intrarea în vigoare a noilor coduri, în anul 2014 apare broșura „Unde-i lege nu-i tocmeală”, întocmită de Poliția Capitalei și un membru al Consiliului Superior al Magistraturii, care se dorea un fel de cod penal explicat elevilor. Cu sprijinul VeDem Just, broșura se distribuie la 1.000 de elevi, iar cu sprijinul Ambasadei Olandei, ea ajunge la încă 3.000.

În anul 2015 s-a înființat organizația „Voci pentru Democrație și Justiție” (VeDem Just), care și-a asumat și preluat sarcina de a coordona acțiunile de educație juridică în învățământul preuniversitar. Pentru prima dată mai mulți oameni ai legii, cadre didactice și elevi au colaborat pentru a concepe activități și a răspândi materiale specifice. Astfel, în perioada 2016-2022: a luat naștere ghidul de educație juridică pentru elevi; s-au organizat sesiuni de instruire a studenților la Drept și profesioniștilor dreptului care să predea non-formal educația juridică; s-au desfășurat mai multe concursuri de educație juridică pentru liceeni; s-a alcătuit filmulețul de desene animate „O.I.”; s-au organizat taberele anuale de educație juridică pentru elevi „Legal Academy” și programul de instruire a cadrelor

didactice „Profu' de juridică”; s-au filmat mai multe procese simulate și s-au postat pe canalul special de educație juridică pe *Youtube*; s-a realizat aplicația de mobil „Lege-n-Dar. Gândește legal!”; s-au alcătuit lucrările „Calendar legal” și „Dicționar de legaleză”; a fost lansat proiectul „Junior Legal Academy” pentru prichindei și juniori.

În anul 2017, decanii facultăților implicate în Hexagonul Facultăților de Drept din România adoptă o declarație comună, la Timișoara, potrivit căreia disciplina Drept trebuie să facă parte din trunchiul comun al planului-cadru din învățământul liceal, cu statut de disciplină obligatorie.

În paralel cu programul național de educație juridică desfășurat în școli de VeDem Just, apar inițiative locale în județele Iași (asociația „Dialog în Justiție”) și București (Liderii Mileniului Trei, asociația „Viața fără Violență”). Se implică tot mai mult magistrați (mai ales de la Curtea de Apel Pitești, Curtea de Apel Alba Iulia, Tribunalul Timiș, Tribunalul Cluj și asociația „LiderJust”), avocați (programul „Fii avocat în școala ta” din anul 2022) și grefieri (din cadrul sindicatului „Dicasterial”). Mai mult, Liderii Mileniului Trei și VeDem Just au desfășurat programe de educație juridică și în Republica Moldova.

Educația juridică se predă și formal? La inițiativa VeDem Just, în anul școlar 2018-2019 patru licee din țară acceptă pentru prima dată opționalul de educație juridică în curriculum la decizia școlii, pe baza programei întocmite de asociație și a manualelor distribuite gratuit elevilor de către aceasta. Profesorii au început să fie instruiți, de două ori pe an, de către magistrații din asociație. În cursul anilor, numărul lor crește, astfel că în anul școlar 2021-2022 numărul unităților școlare care au acceptat opționalul ajunge la 126, al elevilor beneficiari săptămânal la 7.000 și al profesorilor implicați la 140.

În anul 2019 are loc o întâlnire a membrilor VeDem Just cu ministrul educației de atunci, care refuză introducerea acestei materii în școli. În anul 2020 are loc o întâlnire cu noul ministru, care promite introducerea acestei materii. În anul 2021, VeDem

Just trimite o scrisoare la Parlament și participă la o dezbatere la Senat privind noile materii ce ar trebui studiate în școli. La finalul lui 2021, cu sprijinul aceluiași ministru, ajuns acum senator, Legea educației juridice este adoptată de Parlament.

2. De la educația profesională la cea comunitară



Educația juridică este pentru viitorii studenți la drept? Nu. *Inițial*, sintagma „educație juridică” se referea la pregătirea studenților în domeniul dreptului pentru dobândirea unor abilități

tehnice și a unor competențe necesare pentru a practica o activitate publică sau privată în domeniul dreptului. Așadar, educația juridică se referea strict la studenții și absolvenții de drept care doreau să exercite apoi o profesie juridică: magistrat, avocat, lucrător de poliție judiciară, consilier juridic, notar public, executor judecătoresc etc.

Termenul a evoluat și, *acum*, acest concept se utilizează într-un alt sens: privește publicul larg, interesat de organizarea statului, conținutul legilor și înțelegerea hotărârilor judecătorești, care trebuie să aibă cunoștințe elementare de drept, dar nu la standarde profesionale.

De ce are nevoie publicul de educație juridică? Unul din patru adulți din România este implicat, în fiecare an, într-un proces civil sau penal. Așadar, educația juridică ajută, în primul rând, publicul *care vine în contact* cu sistemul de justiție (poliție, parchet, instanțe judecătorești) – mai ales cei care nu și-au angajat avocat trebuie să înțeleagă procedurile desfășurate de acolo și rolul fiecărui actor ca drepturile sale încălcate să fie restabilite și ca cei cu privire la care se desfășoară aceste proceduri să știe la ce să se aștepte, cum pot să le conteste, care sunt efectele unor acte judiciare care îi privesc în mod direct.

Inițial, s-a pus accent pe *asistența judiciară gratuită* prin care să fie ajutați cei care trebuie să participe la un litigiu, dar nu își permit un avocat sau nu se descurcă singuri în hățișul legislativ și cel juridic. Apoi, la unele facultăți de drept a apărut *clinica juridică*, ca un proiect în care studenții puteau prelua cazuri reale și să ajute juridic persoanele implicate. Ulterior, s-a inventat sistemul de *ajutor public judiciar*, prin care se acordă scutiri și înlesniri celor implicați în litigii. S-a trecut la o nouă etapă când au apărut serviciile în cadrul unor proiecte privind grupurile marginalizate, de ajutor al victimelor infracțiunilor sau de combatere a discriminării. Acum se merge mai departe, la familiariizarea publicului cu domeniul legal și juridic, și se începe, iată, exact de unde trebuie, de la elevi.

Societatea de azi este bazată pe principiul legalității – legea stă la baza statului de drept –, astfel că, pentru a participa activ ca membri ai comunității legale, cetățenii trebuie să cunoască reglementările legale și jurisprudența aplicabilă. Așadar, în al doilea rând, educația juridică ajută publicul *care nu vine în contact* cu sistemul de justiție să contribuie la mai binele social – prin aceasta poate să înțeleagă modul de alcătuire a statului și de funcționare a societății, să cunoască diferitele constrângeri și posibilitățile pe care legea le oferă pentru schimbarea relațiilor dintre oameni, să afle care sunt instrumentele și tehnicile pentru a îmbunătăți societatea.

3. Alfabetizarea legală



Educația juridică este un fel de alfabetizare legală?

Educația juridică chiar *este* alfabetizare legală, iar aceasta ca o necesitate a lumii post-moderne în care trăim. Având cunoștințe minime despre drept, oamenii nu se mai simt distanți de lege și intimidăți de organele statului. Cunoscând legea, oamenii vor ști cum își pot apăra drepturile care le sunt încălcate și cum să evite încălcarea legii. Aceasta cu atât mai mult cu cât societatea de azi

este inundată de știri legale și juridice, s-au diversificat relațiile sociale apărând noi instituții juridice (noi tipuri de contracte, noi infracțiuni, medierea etc.), iar instrumentele legale digitale sunt la îndemâna tuturor – site-uri ale instituțiilor care produc legi (www.cdep.ro și www.senat.ro), care gestionează sistemul de justiție (www.gov.ro, www.just.ro, www.csm1909.ro), site-uri de informare juridică (www.juridice.ro, www.avocatoo.ro, www.avocatnet.ro), site-uri cu hotărâri judecătorești anonimizate (www.rolii.ro, www.rejust.ro), programe electronice legislative (www.legislatie.just.ro), aplicații legale pentru telefon (*Lege-n-Dar*).

Educația juridică înseamnă cultură juridică? Nu chiar. Conceptul de „cultură juridică” este mult mai larg decât cel de „educație juridică”. Dacă educația juridică se rezumă la normele prescrise de legi, cultura juridică presupune și aspecte legate de apariția dreptului, principiile dreptului, școlile de drept, sistemele de drept, drept comparat. Cultura juridică este un subiect foarte serios și complex, care implică ani de preocupări în domeniu.

Un public educat juridic va mai avea nevoie de juriști? Faptul că omul poate face singur un calcul matematic nu înseamnă că matematicienii sunt inutili; sau dacă poate să își repare singur o țeavă acasă nu înseamnă că instalatorii vor dispărea; ori dacă omul poate să își administreze singur un medicament nu înseamnă că nu mai este nevoie de medici.

Dreptul nu este confiscat de oamenii legii, de profesioniștii dreptului. Este adevărat că educația juridică îi conștientizează pe cetățeni, îi responsabilizează în mod direct și, cumva, îi eliberează de sub monopolul deținut de juriști. Poate că unii vor decide să se reprezinte singuri în procese. Asta nu înseamnă că profesiile juridice vor deveni inutile, ci că juriștii vor deveni și mai profesioniști, și mai specializați. Publicul informat va apela la profesioniștii dreptului numai pentru chestiuni serioase, va ști când însuși juristul a greșit, când încalcă legea sau încearcă să-l păcălească. Asta va crește grija juriștilor pentru calitatea muncii

lor. Un cetățean educat juridic nu va deveni un expert în drept, dar va fi cu siguranță un om mai responsabil.

Va putea publicul educat juridic să influențeze legea?

Fără îndoială. Pe de o parte, legile sunt adoptate de Parlament și ar fi ideal ca toți cei care ajung acolo să aibă minime cunoștințe juridice. Pe de altă parte, avem un public din ce în ce mai conștient de calitatea sa de cetățean care, de multe ori, face propuneri și amendamente pe care le înmânează parlamentarilor. Publicul conștientizează că este nevoie de reguli și devine pretențios cu privire la legi – vrea legi bune, clare, pe înțelesul său. Publicul se mobilizează pentru a acționa sau reacționa la aspecte socio-politico-juridice – face petiții și cereri, formulează propuneri, are inițiative legislative, participă la referendumuri, comentează legi și hotărâri judecătorești la TV sau în social media. Dreptul este dinamic, iar publicul educat juridic devine, cumva, un actor în fenomenul juridic.

Atunci, publicul educat juridic va putea influența și justiția? Depinde de magistrați – este de datoria lor să nu se poată lăsa influențați, presați, amenințați sau cumpărați. Este adevărat că publicul atent și critic poate fi un factor de presiune pozitivă asupra activității poliției, judecătorilor, procurorilor. Supuși acestui scrutin public, oamenii legii vor fi mai atenți, mai eficienți, mai profesioniști. Or, acestea sunt de dorit, evident.

4. Educația juridică în sistemul de învățământ



Educația juridică este pentru adulți sau pentru copii? Oricine are nevoie să înțeleagă legea, să își afirme drepturile, să își cunoască obligațiile și să accepte deciziile definitive ale autorităților. Dar,

în primul rând, trebuie să ne adresăm copiilor și, dintre aceștia,

elevilor. Formarea competențelor legale juridice va crește protecția drepturilor lor, va reduce infracționalitatea juvenilă, va limita victimizarea minorilor, va mări gradul de implicare civică.

Educația juridică trebuie să fie formală sau non-formală? Și, și. Juriștii știu legea și cunosc cel mai bine fenomenul juridic, deci sunt cei mai îndrituiți să îl prezinte publicului. Însă ei nu au abilități pedagogice, nu știu cum să lucreze cu adolescenții și mai ales nu se pricep să predea astfel de noțiuni celor mai mici. Profesorii însă sunt cei care au abilități pedagogice, cunosc psihologia copilului și activează deja în unități școlare. O mare parte dintre ei nu au însă cunoștințele juridice la un nivel care să le permită predarea lor sistematică. De aceea, se impune dobândirea de către juriști a unor abilități psiho-pedagogice, iar de către profesori a unor cunoștințe juridice.

5. Internalizarea valorilor juridice



Educația juridică schimbă indivizii și societatea? Educația juridică este o instruire și o conștientizare a oamenilor cu privire la drepturile și responsabilitățile lor legale. Individul este conștient

din punct de vedere legal, cetățenii devin mai implicați civic și juridic și au aceleași pretenții de la ceilalți. Publicul devine, cumva, parte conștientă din fenomenul juridic. Legea este mai ușor de internalizat, deci ea se va aplica în mod natural, nu într-un mod impus. Va fi respectată nu de frica sancțiunii, ci din dorința de libertate. Asta înseamnă că, treptat, neînțelegerile – acolo unde există – vor fi soluționate legal, nu prin mijloace violente sau prin corupție. Practic, urmare a acestui progres juridic, toată societatea evoluează.

Educația juridică este un fel de morală? Cumva, educația juridică este mai mult decât morală și mai puțin decât dreptul.

Deci, vorbim de o schimbare? Da, una autentică. Lumea se schimbă zilnic, iar noi ne adaptăm: juriștii se apropie de omul simplu, iar publicul obișnuit se apropie mai mult de lumea juridică, considerată, până recent, ceva străin, poate elitist sau chiar ocult. Această familiarizare legală ne va ajuta pe toți, fără îndoială.